

Standpunten Crijn Janssen van Straetus Incasso ter voorbereiding op het Ronde Tafel gesprek Tweede Kamer d.d. 8 juni 2017

Franchise

Wikipedia er even bijgepakt, wat is nou franchise?

“Een franchise is een zelfstandig ondernemer die werkt onder de naam van een groter concern. Het ondernemingsprincipe komt veel voor bij supermarktketens, maar wordt ook door eigenaars van andere winkels toegepast. Tegen betaling mag een franchisenemer gebruik maken van de handelsnaam van een franchisegever.”

Hier ontstaat een eerste beeld van deze bijzondere samenwerking. Een franchisenemer kiest na onderzoek ervoor om een samenwerking met de franchisegever aan te gaan en na overeenstemming tussen partijen over de voorwaarden, verleent franchisegever het recht tot exploitatie van de door haar ontwikkelde formule, onder de verplichting om vervolgens een bedrijf te exploiteren volgens het concept van de franchisegever. De franchisenemer sluit aan bij een formule en hoeft niet het wiel opnieuw uit te vinden met alle kosten en lasten van dien. De franchisegever heeft dankzij de samenwerking nu nog meer lokale betrokkenheid en landelijke slagkracht.

Dat noem ik; Samen sterker door franchise”

Huidige stand van zaken

Tot nu toe is franchise niet bij wet geregeld en worden franchiseovereenkomsten beheerst door het algemene overeenkomstenrecht. Dit betreft met name regeland recht, waardoor voor partijen een grote mate van vrijheid bestaat dergelijke afspraken naar eigen inzicht in te richten. Dit maakt dat de (politieke) opinie is dat er te veel macht bij franchisegevers ligt en regelmatig sprake is van “misstanden”. Deze misstanden zijn geen regel, maar uitzondering. In elke vorm van samenwerking ontstaan er geschillen, zo ook franchise. De door franchisenemers aangespannen rechtszaken werden veelal verloren. Toch stonden zowel franchisegevers als franchisenemers positief tegenover een door de branche zelf door middel van zelfregulering op te stellen gedragscode.

Een schrijfcommissie, die bestond uit vertegenwoordigers van beide zijden, stelde vervolgens een gedragscode op, de NFC. Dat zou een eerste concept aanzet zijn die daarna verder zou worden ontwikkeld door en met de hele sector. De begin 2016 aan Minister Kamp aangeboden versie van de NFC zou een evenwichtige samenwerking tussen franchisegevers en franchisenemers moeten bevorderen. Hiervan is echter geen sprake. De NFC kende dan ook geen mandaat en draagkracht vanuit de zijde van franchisegevers en ook vanuit de hoek van franchisenemers klonk (weliswaar in veel mindere mate) kritiek. Franchisenemers staan in elk geval niet massaal in alle geledingen op de banken om hun recht te doen gelden. De meesten hebben een prima relatie en prima afspraken met elkaar en lezen niet wat op hen afkomt. Samenwerken leidt onder normale omstandigheden tot samen oplossen. Wetenschappers en franchiseadvocaten hebben kritiek op het niet-transparante en onevenwichtige proces van de NFC en waarschuwen dat de NFC zowel voor franchisegevers als franchisenemers nadelig zal uitpakken. Er is dus niet langer sprake van normale omstandigheden.

Daar komt nog bij dat volgens het wetsvoorstel door contractspartijen alleen mag worden afgeweken van de NFC als dit deugdelijk gemotiveerd is. De motivering moet een inhoudelijke rechtvaardiging van de afwijking bevatten en moet duidelijk maken waarom toepassing van de NFC niet werkbaar is. Bij onvoldoende motivering of indien de afwijking onredelijk bezwarend is voor de franchisenemer, kan de afwijking op verzoek van franchisenemer worden vernietigd - zelfs als franchisenemer uitdrukkelijk akkoord was met de afwijking! De afwijking wordt dan terzijde geschoven en in plaats daarvan geldt alsnog (en met terugwerkende kracht) de NFC. Franchisegever moet bovendien de schade vergoeden die franchisenemer heeft geleden door af te wijken van de NFC. Dit leidt tot een grote mate van rechtsonzekerheid voor franchisegevers, nu er altijd een serieus risico is op vernietiging achteraf van de afgesproken afwijking. Waarvoor ik dan eerst naar de rechter moet gaan om een uitspraak te krijgen.

Mening:

Is franchise een container die iedereen past?

Een containerbenadering welke geen recht doet aan de enorme diversiteit die er is binnen franchise. Een dienstverlenende formule is wat anders dan een hamburgerketen, het verschil tussen soft- en hard franchise, een coöperatie of inkooporganisatie of een zuivere relatie formulegever en franchisenemer etc.

De discussie of franchise gereguleerd moet worden of niet, is een discussie die ontstaan is vanuit individuele problemen die enkele franchisenemers ervaren met de franchisegever en/of vice versa. En zelfs in deze gevallen is het lastig om een rode draad te herkennen waar de schoen nu eigenlijk wringt. Het lijkt meestal te gaan over verwachtingen die gewekt zouden zijn in precontractuele fase en onvoldoende worden waargemaakt, of over vastgelegde afspraken die zouden moeten worden aangepast om inkomsten gelijkjer te verdelen; alsof het een maatschap zou betreffen. Er is nauwelijks onderzoek gedaan, laat staan onafhankelijk onderzoek en zelfs toen besloten werd om de sector te gaan reguleren, is er géén probleemanalyse en doelstelling geformuleerd, behoudens de opdracht welke Minister Kamp formuleerde: “het schrijven van een code ter zelfregulatie van de sector welke breed gedragen dient te worden.” Bij mij is er geen draagvlak voor deze NFC en de verankering van de NFC in de huidige vorm.

Franchise verdient een werkbare gedragscode om de problematieken van de komende jaren en een snel veranderend speelveld het hoofd te bieden, in plaats van de incidenten uit het verleden te beslechten.